

Marie Beate nærm

- Helt nødt til å f

Utbyggingen på Espern får store konsekvenser. Nå er det like før jernbanemuseet må trekke i nødbremsen.

Christian Bergheim
christian.bergheim@h-a.no

«**M**useet kan få 200 mill.» Det var overskriften i en HA-artikkel fra 4. mars 2016. Nyheten ble møtt med jubel og optimisme.

«For å videreutvikle Norsk Jernbanemuseum er det planlagt en ny ringstall for 17 lokomotiver og vogner, slik at disse kan vises for publikum», sto det i forslaget til Nasjonal Transportplan (NTP).

I tillegg ble det nevnt en storsal med plass til 100 personer.

Daværende museumsdirektør Andreas Dreyer anslo at utbyggingen ville koste rundt 200 millioner kroner.

Men: Politikk endrer seg kjapt, NTP-en ble revidert, og støtten til museet forsvant med et pennestøk.

Ni år senere har ingen av planene blitt realisert.

«Deadline» nærmer seg

Problemstillingene vi omtalte den gangen, med plassmangel og gamle tog som ruster på sidespor, har blitt vesentlig større nå som en rekke jernbanespor på Hamar stasjon må vike for boligbygging.

- Vi har lenge hatt en drøm om utvidelse, men nå har planene ligget på is i flere år.

Det sier Marie Beate Rise når vi møter henne utenfor Norsk Jernbanemuseum. Hun har vært museumsdirektør siden august i fjor.

Foran portene står lokomotivene oppstilt etter hverandre; to klassiske Di 3-diesellok og et Di 2-skiftelok.

De tunge sommergjestene nærmer seg slutten av årets sesongvisitt. Snart går ferden tilbake til ringlokestallen på Espern.

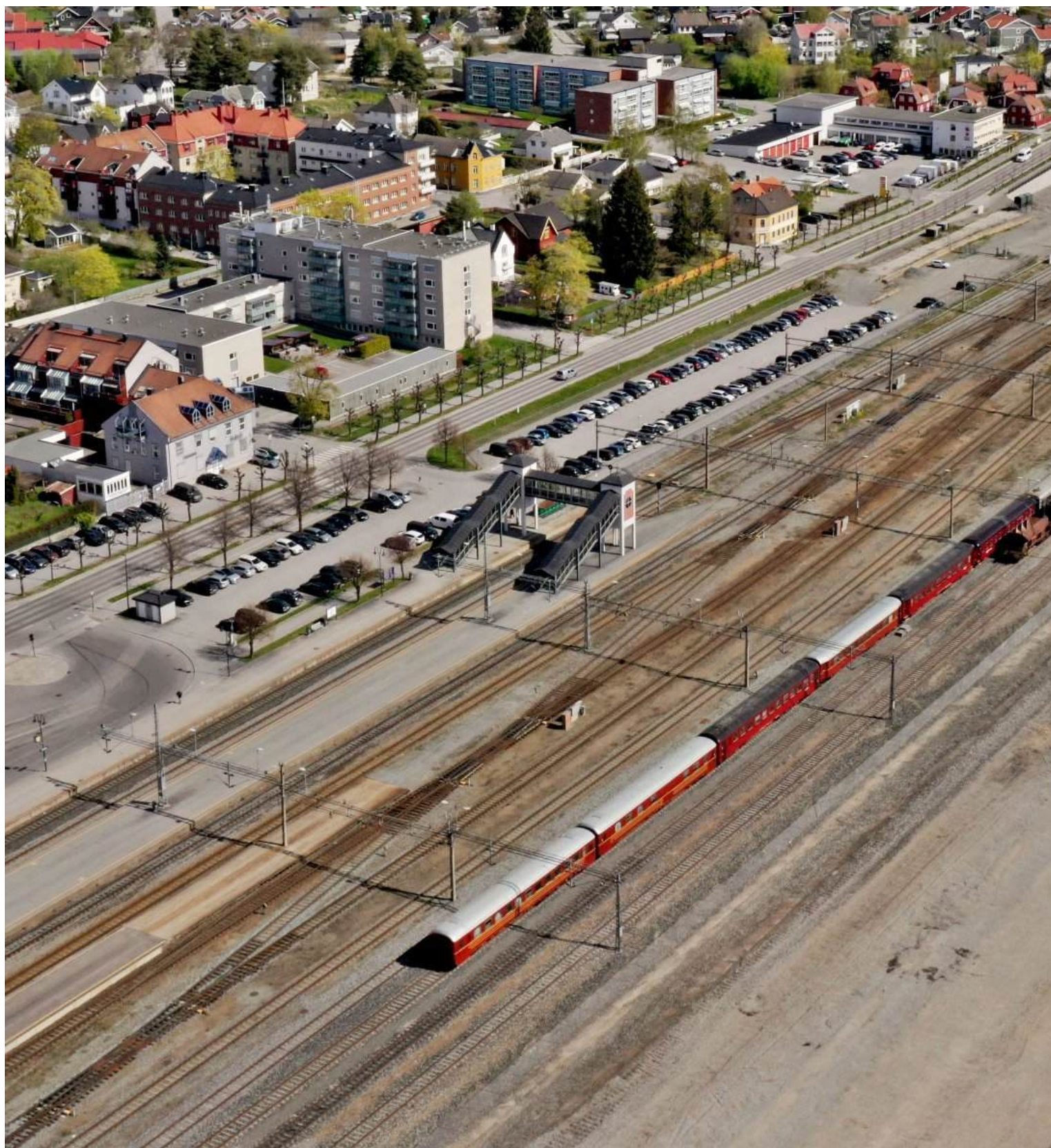
Nettopp dette er også en vesentlig del av problemet: På dagens museumstomt er det bare plass til en brøkdel av det gamle jernbanemateriellet.

Resten befinner seg i området rundt Hamar stasjon, enten i lokstallen eller på sidesporene langs Vikingskipet og ned mot Mjøsa.

Der finner vi blant annet det populære «Stålvogntoget», som regelmessig ruller rundt i Sør-Norge.

De sju vognene pluss lokomotiv har en samlet lengde på rundt 200 meter. Med slike dimensjoner er det ikke bare å «lukeparkere» hvor som helst.

Inntil videre står toget trygt, men

Stadig flere jernbanespor forsvinner fra Hamar stasjon.

snart er det slutt.

Den storslåtte utbyggingen mellom Brygga og Espern betyr akutt plassmangel for jernbanemuseet, som innen neste høst må løse en kritisk utfordring.

- Vi er helt nødt til å finne en løsning, sier Rise nå - ett år før «deadline».

- Hva er drømmen din?

- Vi ønsker oss ny hovedutstilling, permanente hensetningsplasser til togene våre, og at vi fortsatt får kjøre på det nasjonale jernbanenettet, svarer Rise.

«Wow-effekt»

Som i 2016 er ambisjonen fortsatt å få

plass til mer materiell på museumsområdet.

- Vi drømmer om en ny hovedutstilling med et nytt inngangsparti med større «wow-effekt», sier Rise.

- Hvordan merker dere endringene rundt stasjonen?

- Per nå er det ingen endring, men det kommer til å skje fra oktober 2026.

- Hvor skal materiellet stå?

- Vi ser på løsninger sammen med Bane Nor, men akkurat nå er det ingen løsning.

- Er det vilje til løsning?

- Vi er i dialog og snakker videre med dem. Jeg har inntrykk av at veldig mange er glad i museet.

Publikum slipper ikke inn

I ringlokestallen på Espern finner vi blant annet tre Di 3-lokomotiver, i tillegg til Norges lengste damplok, nemlig Type 63, mer kjent som «Stortyskeren».

Der står de under tak, men er ikke tilgjengelig for publikum.

Av sikkerhetshensyn er det helt uaktuelt å åpne ringlokestallen for besøkende, ettersom det er et aktivt jernbaneområde i daglig drift.

Rise sier det er viktig at materiellet også i framtiden kan beskyttes mot vær og vind.

- Jeg blir så provosert

Med på dagens museumsbesøk er Frp-

er seg kritisk dato

finne en løsning

FOTO: CHRISTIAN E. BERGHEIM

Nohab-kjempen Di 3 602 fra 1954 er en av juvelene i samlingen.

FOTO: CHRISTIAN E. BERGHEIM

Museumsdirektøren har mye plass, men mangler penger.

FOTO: CHRISTIAN E. BERGHEIM

«Stortysker» nummer 2770 avbildet på Espern før det ble rygget inn i lokstallen.

FOTO: CHRISTIAN E. BERGHEIM

politikerne Tor André Johnsen og Jostein Kristiansen.

- Farfaren min var stasjonsmester, så jeg er flaska opp med tog. Jeg blir så provosert når gamle tog står og ruster bort, sier Johnsen.

Han er i full gang med valgkampen, og reiser rundt i sin relativt lite diskre bobil - med sitt eget portrett over hele siden.

- Du trenger å utvide museet for å ta vare på all jernbanehistorien, sier han til Rise.

Johnsen er opptatt av å hente fram de gamle planene om utvidelse, men ifølge Rise er disse for lengst utdaterte.

- Vi må begynne helt på nytt, sier hun.

Johnsen oppfordrer til å være mer offensiv og framme i skoa.

- Dere får aldri noe mer penger hvis dere ikke slåss for det, og vi ikke løfter det politisk. Da blir det ingen utvikling.

- Vi ønsker utvikling, presiserer Rise.

- Hovedutstillinger står i 15-20 år, og nå er det på tide å modernisere den vi har i dag. Jeg drømmer om en ny, legger hun til.

Johnsen er også opptatt av å huske på samfunnsoppdraget.

- Altfor mange glemmer at dette er et nasjonalt museum, ikke bare et lokalt Storhamar-museum. Derfor må vi løfte museet og gjøre det attraktivt. Det må skje mer.

Rise nikker og er helt enig.

Camping-comeback ...?

Til slutt tar Johnsen opp et tema han har brent for i mange år, nemlig området som tidligere var campingplass ned mot Mjøsa.

I dag er telt og campingvogner erstattet med grønn plen, stier og trær, men bobil-Johnsen vil ha tilbake tilbudet.

Tomta eies av jernbanemuseet, men direktør Rise er ikke enig i at camping er rett vei å gå.

- Det er ingen planer om campingplass der. Museet vil nok ikke kunne ivareta den oppgaven. Vi ser hvor mye området brukes av både skoler, barnehager, joggere og folk som bader, sier

Rise.

- Men du trenger inntekter, påpeker Johnsen.

- Ja, men da må vi tenke på en annen måte for å skaffe de inntektene, svarer Rise bestemt.

Johnsen varsler for øvrig at han vil sende et skriftlig spørsmål til samferdselsminister Jon-Ivar Nygård (Ap) for å få svar på hvilke planer som eventuelt finnes for museet.

- Alle partiene snakker om tog, men jeg er skuffet over at ingenting har skjedd med museet siden vi gikk ut av regjering. Nå er det på tide å vise engasjement og få saken ut av skuffen igjen, avslutter han.